

חלק י"ח, חו"ב – יב-יג תמוז

כללות השיחה: ראה לקו"ש חט"ז שיחה ל' שבט ס"ה ואילך. חכ"ח שיחה לג' תמוז (ובשי' ש"פ חוקת תשמ"ה).

ס"ד: מס"נ הקשורה עם חשבון: להעיר משי' שמיני תש"מ ס"ט (פי' ה'חשבון' באו"א קצת. וסיפור מהבעש"ט. (כדלקמן חי"ח ע' 320 הע' 26).

מס"נ שלמעלה מחשבונות (גם דקדושה): ראה גם בנוסף על הנס' בהע' 13, 15, 17: לעיל ע' 193, ר"ד כ"ב תמוז תשי"א, שי' ש"פ קרח תשכ"ח ס"ב (הסיפור משנת עת"ר) שיחת י' שבט תשט"ז (ושם, שהו"ע מעלת המס"נ דאאע"ה). ובכ"מ דלקמן ועוד.

ס"ה: "די הרבצת התורה...האט זיך אויסגעשפרייט אויף גאר פיל ארבעט-געביטן: עיין בשי' י' שבט תשכ"ו שיחה ב' בארוכה. שי' יו"ד שבט תשל"ט. ובכ"מ.

שם: "דער רבי אריינגעווארפן דוקא אין דעם סוג ארבעט" [-חינוך] ראה מקומות הנ"ל, אג"ק אגרת ח'תתמב, ובכ"מ.

ס"ו-ז: הג' תקופות דעשר שנים: נזכר ג"כ בסה"מ מלו' ה' ע' שט"ז (עי"ז נתינת כח למס"נ בגילוי יותר) ובשיחת: ב' ניסן תשמ"ח ס"ג, ש"פ שמות תש"נ הע' 43. ובש"פ וארא תשנ"ב ס"י (הג' תקופות גם באו"א) ובכ"מ. פרטי הנסיעות כו' נסמן בקונטרס בית רבינו שבבבל ס"ו. וש"נ.

ס"ז: "ביים רבי'ן איז אזא מס"נ, צו שטעלן א צווייטע איד אין סכנה, א סך שווערער און טיפער ווי איינשטעלן זיך אליין: ולהעיר משי' מוצש"ק י"א שבט תשל"א. והביאור בזה – בשי' י"ב תשמ"ה (סל"ג) עיי"ש.

שם: "פאלן ווען אזעלכע שלוחים זיינען אנדעקט געווארן פון דער ממשלה...צו פייניקונגען וכו'" עד"ז בשי' ש"פ בשלח תשכ"ג (לה"ק-סי"א). ובשיחת י"ב תמוז תשמ"ה דלעיל מוסיף: 'ונהרגו על קידוש ה'!'.
 ס"ח: "וואס דערפאר איז כל מהותו מס"נ" ראה לקו"ש חכ"ד ע' 249-50

ובשי' י"ב תמוז תשכ"ו ס"ה: "ביז דעם רגע האחרון בחיים חייתו בעלמא דין אין שבת פר' בא אל פרעה".

*המ"מ של הגליון הם בנוסף על המצויין בגוף ההערות דשיחה זו.

רשימה חלקית. גליון פנימי.

לתגובות והערות:

sichaharchovo@gmail.com

דאס איז נמשך געווארן "על הפתח", וואס דאס באווייזט אויף א התלבשות אין ספירת המלכות⁵⁶, ד.ה. א התלבשות אין וועלט.

משא"כ אחש"פ איז פארבונדן מיט א גילוי פון למעלה מהיקף (שמיני), ובפרט אז דאס איז פארבונדן מיט משיח, ווי מ'זאגט אין דער הפטורה פון אחש"פ, ובפרט אז מ'עסט דעמולט סעודתו של משיח⁵⁷, וואס ענינו פון משיח איז "וגר זאב עם כבש וגו' ונער קטן נוהג בס וגו'⁵⁸, וואס דאס באווייזט אויף א גילוי שלמעלה ממדוה"ג פון עולם, שם הוי' דלעילא.

ס. די נפק"מ בעבודת האדם:

וויבאלד אז שש"פ איז פארבונדן מיט הבנה והשגה און ראי' אין אלקות ווי דאס איז פארבונדן מיט דער כדוה"ג פון וועלט, "מה גדלו מעשיך" און "מה רבו מעשיך" - איז פאר-שטאנדיק אז די עבודה איז פארבונדן מיט דער מדוה"ג פון וועלט;

משא"כ אחש"פ איז פארהבונדן מיט אלקות ווי אלקות איז למעלה ממדוה"ג פון וועלט, במילא איז פארשטאנדיק אז די עבודה איז למעלה פון אלע מדידות והגבלות פון וועלט.

ד.ה. אז ניט נאר וואס דער איד רעכנט זיך ניט מיט די מדוה"ג פון דעם עולם פון לעו"ז, ווארום מאי קמ"ל, און ניט נאר אז ער רעכנט זיך ניט מיט די מדוה"ג פון עולם הרשות - נאר ער רעכנט זיך אפילו ניט מיט די מדוה"ג פון וועלט ווי זיי שטייען אין חורה, "אסתכל באורייתא וברא עלמא" (ווי עס שטייט אין זהר בפרשתנו⁵⁹), אז ער פירט זיך אין אן אופן אז ער איז א בעה"ב אויך אויף דער וועלט, און דערפאר איז דאס אים ניט מודד ומגביל.

אין עבודה בפועל - איז דאס דער ענין פון מס"נ, אן עבודה וואס איז למעלה ממדוה"ג לגמדי, ביז אז די עבודה פון מס"נ נעמט דורך אויך "בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך"⁶⁰, און דאס נעמט דורך אויך זיין אהבה ויראה וואס קומט פון התבוננות האדם "במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים", ביז אז דאס נעמט אויך דורך זיין מחשבה דיבור ומעשה - אן די אלע ענינים זאלן זיין למעלה ממדוה"ג לגמרי.

און דא רעדט מען ניט וועגן א מס"נ וואס דער שכל איז מכריח, אז וויבאלד אז דער טוב און חיים פון עוה"ז איז

- באי"ע -

(56) ראה לקו"ת שה"ש טו, א. ד"ה כימי צאתך חש"ח פי"א (סה"מ חש"ח ע' 164). (57) היום יום ע' מז. (58) ישעי' יא, ו. (59) ח"ג לה, ב. (60) ל' הכתוב - ואחחנך ו, ה.

באי"ע לגבי דעם טוב וחיים נצחיים פון עוה"ב, אשר לכן דארף מען גיין אויף מס"נ, אויף אוועקגעבן גאנץ חיי עוה"ז פאר א שעה קודת רוח פון עוה"ב,

וואס בפועל איז דאס אויך דער ענין פון מס"נ, אבער דאס איז ניט אמיתית ענין המס"נ, ואדרבה, ער מאכט זיך, להבדיל, א גוטן געשעפט: ער גיט אוועק טוב וחיים פון עוה"ז און אויף דערויף באקומט ער צוריק טוב וחיים נצחיים פון עוה"ב!

נאר יעס דארף זיין אמיתית ענין המס"נ, וואס זי איז למעלה ממדוה"ג לגמרי, א מס"נ אן טעם ודעת,

בדוגמא ווי דער סיפור וועגן דעם בעש"ט, וואס וויבאלד אז מ'דערציילט דעם סיפור לכא"א, איז דאך דערפון א הוכחה אז אין דערויף איז דא א תועלת בעבודת כאו"א, כתורה הבעש"ט הידועה⁶¹:

דער בעש"ט האט אמאל געטאן עפעס וואס איז געווען קעגן א גזירה למעלה, איז ארויס א בת-קול מלמעלה אז דער בעש"ט אין לו חלק לעוה"ב, איז דער בעש"ט געווארן בשמחה גדולה, מיט דער הסברה אז איצטער קען ער עובד זיין עבודתו לשמה, שלא על מנת לקבל פרס פון עוה"ב.

וואס דאס איז דער ענין פון מס"נ אמיתית, וואס איז ניט פארבונדן מיט הוי' דלתתא, מיט וועלט, נאר דאס איז פאר-בונדן מיט הוי' דלעילא וואס איז למעלה פון אלע מדוה"ג פון וועלט.

און דאס איז דער אויפטו איך דער עבודה פון אחש"פ לגבי דער עבודה פון שש"פ.

י. די הוראה רערפון בנוגע לפועל וואס "המעשה הוא העיקר"⁶²:

בשעה איינער זיצט און לערנט תורה לשמה, וואס "ת"ת כנגד כולם"⁶³, און ער הערט א "קול ילד בוכה" - איז אויב ער גייט מצד החשבון, איז דער חשבון אז "ת"ת כנגד כולם", און וויבאלד אז "כי הם חיינו ואורך ימינו" - איז "חייך קודמין"⁶⁴,

ובפרט אז דער "קול ילד בוכה" איז ניט קיין ענין פון פקו"נ, ווארום אויב יע איז מאי קמ"ל: ס'איז דאך א דין אין שו"ע אז פקו"נ איז דוחה הכל, און וויבאלד אז דאס איז ניט

- קיין -

(61) כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות אות קכז-קכט. וש"נ.
(62) אבות פ"א מי"ז. (63) פאה פ"א מ"א. (64) ב"מ סב, א. ובכ"מ.

בס"ד. ר"ד בעת חגיגת בר־מצוה*, כ"ב תמוז, ה'תשי"א.

בלתי מוגה

דובר אודות החילוק בין התוארים "איש" ו"אדם" בשייכות לגדר החיוב במצוות דבן י"ג שנה — מצד התכונה הטבעית של ההגדלה בשכל ודעת או מצד הלכה למשה מסיני, וענינם בעבודה, עבודה ע"פ טו"ד ועבודה מצד קבלת עול ומסירת נפש שלמעלה מטו"ד — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חט"ו ע' 289 ואילך.

(כשדיבר ע"ד העבודה מצד מסירת נפש — סיפר כ"ק אדמו"ר

שליט"א:)

כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר לי אודות גודל המס"נ של אביו, כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, בעבודתו בענין ועידת הרבנים בפטרבורג שהיתה בשנת עת"ר' — שהמסירת־נפש שלו היתה באופן מופלא, ללא הגבלות כלל². והוסיף (כ"ק מו"ח אדמו"ר) לספר, שפעם אחת לא הי' יכול להתאפק, ואמר לאביו — בדרך צחות — ש"מזלו" הוא שהחיוב דמס"נ לא נזכר בשולחן־ערוך, שכן, אילו הי' נזכר החיוב דמס"נ בשו"ע, היו בזה הגבלות, ועכשיו שלא נזכר בשו"ע, יכול לקיים ("פראווען") מס"נ ללא שיעור!...

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

צריכים להיות יהודים של מסירת נפש ("מ'דאָרף זיין מסירת־נפש אידן"), אלא, שינצלו המס"נ באופן טוב ("אויף אַ גוטן אופן").



(2) ראה גם שיחת י"ב תמוז ס"ל (לעיל ע' 211).

(211).

(* של הת' שלום דובער גורודצקי.

(1) ראה אודותה — "מבוא" לאג"ק

אדמו"ר מוהרש"ב ח"א ע' 35 ואילך. וש"נ.

און אויך זאלן די וואס געפינען זיך אין א מצב פון צרה וטב' כפשוטס ד' עליהם יחיו, זאלן זיי ארויסגיין מן המיצר אל המרחב כפשוטו און מן המיצר אל המרחב עס כל הפירושים, ארויסגיין פון אלע מיצרים וגבולים בחדר וברחמים בטוב הנראה והנגלה, וואס דאס וועט זיין די הכנה צו ביאת משיח צדקינו, ויוליכנו קוממיות לארצינו במהרה בימינו.

ב. מען האט גערעדט פריער אז מען מאנט ביי די וואס זיינען אין א חושך כפול ומכופל ביז אין א חושך גדול ביז וימש חושך, און זיי זאגן אז דער חושך איז אור - אז זיי זאלן אויסשרייען דעם אמת און זאגן אז עס איז א חושך, אבער לכאורה איז דאס א מסירת נפש, וואס אויף דעם איז ניטא קיין מקור אין שו"ע, ווארום עפ"י שו"ע איז דא דער מס"נ נאר אויף דריי ענינים וואס יהרג ואל יעבור, אבער ניט אויף אנדערע ענינים פון תורה, איז לכאורה ווי קען מען מאנען פון א אידן מס"נ אויף אויף אנדערע ענינים.

איז באמת קען מען דאס אויך מאנען, ווי מען האט געזען אז כ"ק מו"ח אדמו"ר האט געמאנט מס"נ נישט נאר אויף די דריי ענינים נאר אפילו אויף ושננתם לבניך - הרבצת התורה והפצת היהדות.

וכידוע הסיפור וואס כ"ק מו"ח אדמו"ר האט געזאגט אויף זיין טאטן, דער רנ"ע, אז וויבאלד אויף מס"נ איז ניטא קיין סימן אין שו"ע האט ער דאס מקיים געווען אין אן אופן פון אן מדידות והגבלות. ווארום וויבאלד אז ס'איז ניטא אויף דעם קיין סימן אין שו"ע, איז דאך ניטא קיין שיעור אויף דעם.

ובפרט אז מען מאנט נישט קיין מס"נ, נאר מ'איז מעורר דעם חוש וואס איז דא ביי יעדער איינעם, ובפרט ביי די וואס זיינען דארט געווען, און זיי אליין ווייסן דעם מס"נ וואס איז דארטן געווען בנוגע צו כמה פרטים, נאר בשעת זיי זיינען געקומען אין ארצות הברית האבן זיי דאס אינגאנצן פארגעסן און זיך אינגאנצן אריינגעלאזן אין די ענינים פון ארצות"ב. ווארום בשעת מען בעט אים טאן א טובה א צווייטן, קען ער זיך ניט אפרייסן פון די ענינים אין וואס ער ליגט, הגם ער אליין ווייס וועגן דעם מס"נ, ווארום בשעת עס קומט צו זאגן א צווייטן זאגט ער דאס מיט א גאנצע אריכות און מיט אלע פרטים און מיט א גאנצע הסברה, און ער זאגט דברים אמתיים, ווארום מיט דעם טוט ער זיין שליתוח, אבער צו אים אליין האט עס ניט, ער מיינט אז ניט אים מיינט מען.

די האפענונג איז אבער אז אולי יחוס הוי' וירחם, אז ער וועט זיך כאפן אז עס רעדט זיך וועגן אים אליין, נאר דער אופן ווי מ'רעדט צו אים איז דורך דעם האסער זאגט עס צו א צווייטן, ועי"ז וואס ער וועט א סך ריידן צו א צווייטן, וועט ער זיך כאפן אז עס איז גענוג ליגן מיט פארמאכטע אויגן, און זען אז דאס מיינט מען אים, ובפרט ביי די וואס עס איז געווען מס"נ בגלוי, איז ניט מען מאנט מס"נ, נאר מ'איז מעורר אט דעם כח.

אעפ"י אז אפילו בשעת מ'רעדט וועגן דעם שלאפט מען, דלכאורה וויבאלד מען רעדט וועגן די אידן וואס שטייען די גאנצע צייט במס"נ האט עס געדארפט א טרייסל טאן, נאר דאס גופא הערט מען אויך ניט, נאר מ'שלאפט און מ'ליגט אין די ענינים פון ארצות הברית. איז

פון קי"ס דא למטה.

באמת איז דאס וואס נחשון בן עמינדב איז אריינגעשפרונגען אין ים, איז בזמן ההוא איז דאס געווען א עגין וואס ס'איז נישט געווען אינגאנצן אויסגעהאלטן, ווארום עס איז דאך ידוע אז אידן פאר מ"ת האבן געהאט א דין פון ב"נ און ס'איז דא א פלוגתא אין ראשונים ואחרונים צי ב"נ זיינען מחוייב אויף מס"נ.

- די פלוגתא נעמט זיך דערפון ווארום ביי אידן איז פאראן צוויי ענינים, פאראן דער ציווי פון וחי בהם און פאראן דער ציווי פון יהרג ואל יעבור, ביי ב"נ איז נישטא ביידע פסוקים, דערפאר קלערט מען צי זיי זיינען מחוייב למסור נפשם אויף די מצות שנצטוו -

און אויב מען נעמט אן אז ב"נ זיינען נישט מחוייב במס"נ, טארן זיי זיך נישט מוסר נפש זיין, ווארום זיי זיינען דאך מצווה אויף ש"ד כמ"ש ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש, במילא קומט אויס אז נחשון האט נישט געטארט מוסר נפש זיין זיך.

ואפילו להשיטות וואס האלטן אז אידן פאר מ"ת האבן זיך געפירט נישט ווי ב"נ, איז דאס דוקא לחומרא אבער נישט לקולא, במילא האט מען זיך נישט געטארט מוסר נפש זיין, ובפרט אז ס'איז נישט געווען אויף דעם קיין ציווי בפירוש מען זאל גיין אין ים.

מערניט וואס נחשון האט געהערט אז דער אויבערשטער האט ארויסגענומען די אידן פון מצרים און האט געזאגט בהוצאיק את העם ממצרים תעבדון את האלקים על החר הזה, איז פון מצרים דארף מען גיין צום בארג סיני מקבל זיין די תורה, במילא איז אים נישט געווען נוגע וואס עס איז אין מיטן וועג, ער ווייס אז מען דארף גיין צום בארג סיני, טאמער איז דא אינמיטן א ים, האט עס צו אים קיין שייכות נישט, במילא דארף ער שפרינגען אין ים און גיין ווייטער ביז ער וועט קומען צו מ"ת.

וואס עפ"י שכל דקדושה האט ער געקענט אריינגיין אין א גאנצע שקלא וטריא צי ער דארף גיין אין ים צי נישט, אבער נחשון האט זיך נישט אריינגעלאזן אין קיין חקירות, נחשון האט געוואוסט אז מען דארף גיין צו הר סיני, איז ער געגאנגען אפילו בשעת אז אינמיטן וועג איז געווען א ים.

דאס דערציילט זיך אין פ' שלישי וואס מען וועט דערנען מארגן, קען מען דאך מיינען אז פארוואס האט נחשון אזוי געטאן ווייל ער האט געהאט הינטער זיך כמה וכמה מישראל, האט ער זיך פארלאזט אויפן אחרי רבים להטות.

דערציילט זיך אויף דעם אין היינטיקע פרשה, וואס ס'איז שייך צום יום ההילולא, דער מצב וואס ס'איז געווען פאר קי"ס, עס איז געווען יעמולט פיר כתות ביי אידן, איין כתה די וואס זיינען געווען למטה ביותר, האבן געהאלטן אז ניתנה ראש ונשובה מצרים, אנדערע האבן געהאלטן מען זאל מלחמה האבן מיט די מצריים אדער מען זאל גיין אין מדבר, עכ"פ איז דריי כתות האבן נישט געהאלטן פון שפרינגען אין ים, מערניט איין כתה וואס האט געהאלטן אז מען מעג אדער מען דארף גיין אין ים, איז מצד דעם חשבון פון אחרי רבים להטות איז דאך דריי מער ווי איינע.

נאר נחשון האט געוואוסט אז דער אויבערשטער האט געזאגט אז מען דארף גיין צו הר סיני מקבל זיין די תורה, האט נחשון גע'טענה'ט אז צו דעם איז נישט קיין וועג צו אומקערן זיך אין מצרים, צו דעם איז אויך נישט קיין וועג פון מלחמה האבן מיט די מצריים אדער גיין אין מדבר, צו

הנחה בלחי מרגה

דעם איז דא מערניט ווי איין וועג, צו גיין אין ים, במילא דארף מען טאן די וועג שפרינגען אין ים, ווערט מען דערמיט א טראט נענטער צום הר סיני.

דער מעמד ומצב איז א הוראה צו דער עבודה פון דעם בעל ההילולא וואס ער האט איבערגעגעבן להולכים בדרכיו, וואס ער אליין האט געארבעט עבודתו במס"נ. באלד בתחלת נשיאותו איז ער געגאנגען מיט מס"נ, ווארום דאס איז געווען פאר די באלשאוויקעס, און יעמולט איז אנעמען אויף זיך נשיאות אויף מפיץ זיין תורה ומצות ופנימיות התורה, איז געווען א ענין פון היפך סדר המדינה, ד.ה. היפך הטבע, און מען האט אויף דעם געדארפט האבן מסירת הנפש והגוף בפועל ממש.

און הגם אז דאס איז געווען קודם ער האט מקבל געווען אויף זיך די נשיאות, האט מען דאך געקענט זאגן כמה וכמה ביאורים אז וויבאלד דאס איז קודם שקיבל עליו האט עס צו אים קיין שייכות ניט, איז ער דאס ניט מחוייב צו אנעמען, פונדעסטוועגן האט ער עס אויף זיך גענומען מיט א מס"נ.

און דעם מס"נ האט ער געמאנט אויך פון די וואס זיינען מיט אים מיטגעגאנגען און מיטגעארבעט, האט ער אויך פון זיי געמאנט זיי זאלן זיך מוסר נפש זיין.

וואס אין שו"ע איז אין גאנץ שו"ע געפינט מען ניט א דין אז מען זאל מאנען ביי יענעם מס"נ, אויף אלע מצות געפינט מען אז מען דארף מאנען ביי יענעם, דאס גייט אריין אין הוכח תוכיח את עמיתך, אבער אויף מס"נ געפינט מען דאס ניט, אן אויב מען זאל זיך שטארק גריבלען אין דעם מיט א נטי' פון גוף ונה"ב, קען מען געפינען עפ"י שו"ע אז דאס האלט ניט אויס.

כמה דברים אמורים בשעת מען פילט ניט אז מען האט א שליחות מלמעלה, אבער בשעת אז שכינה מדברת מתוך גרונו ע"ד ווי ביי א נביא, איז דאך דער דין אז א נביא זאגט א ענין וואס אזוי טאר מען ניט טאן עפ"י תורה, איז בשעת אבער א נביא זאגט דאס בדרך הוראת שעה, זאגט תורה אליין אז מען דארף פאלגן דעם נביא.

והגם אז משה'ק נטלה נבואה, אבער דאס איז דאך אריינגעגעבן געווארן אין תורה, אין תורה איז פאראן אלץ, אפילו דער אור שנגנו ביום ראשון איז ער אויך אריינגעגעבן געווארן אין תורה, מען דארף נאר קענען דאס אויסגעפינען.

- דערמיט איז אויך פארשטאנדיק וואס דער אלטער רבי זאגט אין אגה"ק אז ווי קען מען גיין פרעגן ענינים פון גשמיות וואס ס'איז פארבונדן מיט יחידות, דאס איז שייך צו נביאים, ע"ד ווי שמואל הרואה האט געענטפערט אויף די אתונות, און פונדעסטוועגן האבן דאך די רביים געענטפערט אויך אויף דעם, נאר ווייל אין תורה איז פאראן אלץ, און דאס איז אזוי ווי מען זאגט, אז בשעת מען דארף דאס האבן צו דער ארבעט האט מען דאס אויך -

דער רבי רעדט אין א מאמר דעם חילוק פון מס"נ דר"ע מיט מס"נ דאברהם אבינו, ר"ע האט געזוכט מס"נ, ד.ה. אז דער מס"נ דר"ע וועגן וועלכע די גמרא דערציילט איז געווען א ענין וואס ער האט געזוכט מס"נ, שאמר מתי יבוא לידי ואקיימנו, וע"ד וואס עס שטייט אויפן בית יוסף אז בשעת מען האט אים צוגעזאגט את יתוקד על קדושת שמי' רבא איז ער געווארן בשמחה און דערנאך בשעת אז מצד א געוויסן ענין האט מען עס צוגענומען פון אים, איז ער געווען בצער כל ימיו, ווי עס ווערט דערציילט בספר מגיד מישרים.

הנחה בלתי מוגה

משא"כ אברהם אבינו איז מס"נ ניט געווען קיין עבודה פאר זיך, נאר זיין ענין איז געווען, ויקרא שם בשם הוי' א-7 עולם, א"ת ויקרא אלא ויקרא, ער האט געמאכט שרייען יענעם אז אלע זאלן שרייען מיט א-7 העולם אז אלקות מיט עולם זיינען צוויי באזונדערע זאכן נאר א-7 עולם, אז וועלט אליין איז אלקות, דאין עוד מלבדו.

דאס איז געווען אברהם אבינו'ס עבודה, און אויב עס האט זיך געפאדערט צו דעם מס"נ איז ער געווען גרייט אויף דעם, האט מען אים אריינגעווארפן דערפאר אין כבשן האש איז דאס קיין מניעה ניט געווען, אבער דער מס"נ איז ביי אים ניט געווען אלס א ענין פון עבודה, זיין עבודה איז געווען דער ויקרא שם בשם הוי' א-7 עולם.

ועד"ז איז געווען אויך די הנהגה ביי דעם בעל ההילולא, ער האט זיך ניט געיאגט נאך מס"נ, ניט דאס איז זיין ענין, ער האט זיך געיאגט נאכדעם ויקרא שם בשם הוי' א-7 עולם, מפין זיין תורה ומצות מיט פנימיות התורה ומנהגי' והדרכותי' דאס איז געווען זיין ענין, און צוליב דעם האט ער זיך ניט אפגעשטעלט פאר קיין זאך ניט און האט געארבעט זיין ארבעט ביז מס"נ ועד בכלל, אבער ניט דער מס"נ איז געווען דער ענין, נאר דער פרסום אלקות.

במילא האט ער ניט אין חקירות און שקו"ט צי מען דארף ביי אזא פאל מוסר נפש זיין זיך צי ניט, ווארום ער טוט ניט אין דעם ענין פון מס"נ, היינט וואס ער ווארט צו גריבלען זיך אין די דינים פון מס"נ, ער טוט אין הפצת והחזקת היהדות, און וועגן אנדערע זאכן קלערט ער אויך ניט, קיין זאך שטעלט אים ניט אפ פון זיין ארבעט.

ובמילא ווערט ער אויך ניט גחמפל פון די כתות וואס ס'איז פאראן ביי אידן, דער שרייט ניתנה ראש ונשובה מצרימה, דער שרייט מען זאל מלחמה האבן מיט די מצריים עפ"י טבע און נאך וואס דארף מען אנקומען צו למעלה מהטבע, כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה, איז אים ניט נוגע די אלע טענות, ער ווייס מער ניט ווי איין זאך, אז מען דארף מקבל זיין די תורה, און צו דעם איז נאר דא איין-און-איינציקע וועג, גיין אלץ געענטער צו הר סיני, עי ס'איז דא אינמיטן א ים, שפרינגט ער אין ים, עי וואס עס וועט זיין שפעטער, דאס איז דער אויבערשטנס געשעפט, אים איז ניט נוגע ער דארף זיך טאן וויינס, גיין אלץ געענטער צום הר סיני.

דער חילוק פון הרן'ען מיט אברהם איז געווען אז הרן האט מסכים געווען גיין אין כבשן האש נאכדעם וואס ער האט געווען אז אברהם איז ניצול געווארן, און בשעת מען גייט מיט אזא וועג, איז הרן געבליבן בכבשן האש, משא"כ אברהם, זיין ענין איז געווען לפרסם אלקות בעולם, דאס האט ער געטאן און מער האט ער וועגן גארניט געטראכט.

און אזוי איז אויך געווען דער מצב פון פאר קי"ס - די פרשה וואס מען לייענט ביום ההילולא - אז וואס וועט זיין שפעטער ווייס מען ניט, דאס איז כבשא דרחמנא, אונזער ענין איז געבן א טראט געענטער צום הר סיני.

ח. און דאס איז די הוראה וואס דעל בעל ההילולא האט אונז איבערגעגעבן צו די אלע וואס דארפן צוגרייטן די גאולה העתידה, וואס וועט אויך דורכגיין דורך שפאלטן דעם נהר והכהו לו' נחלים.

- די ז' נחלים איז די זיבן סוגים אידן וואס מען האט פריער גערעדט, אז אלע אידן וועלן דורכגיין און קומען צו דער גאולה, וואס דאס איז דער אויפטו פון דער גאולה העתידה אויף די

הנחה בלתי מוגה

ח'תתמב

ב"ה, ערב ראש חודש תמוז, תשכ"ד
ברוקלין, נ.י.

[מר שלום שיי לוין]

שלום וברכה:

זה עתה נתקבל מכתבו מיום ד' בסיון, שכנראה נתעכב מפני השביתה. נצטערתי לראות ממכתבו שלא קבל מענה שלי שנכתב לפני כמה וכמה חדשים.

ובעמדנו ערב חודש הגאולה של כ"ק מו"ח אדמו"ר, רצוני להדגיש בזה דבר בעתו בקישור עם מאסרו ושחרורו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, והוא עסקנותו בשטח החינוך, שעסק בזה משך נ"ה שנה מימי חייו. בן שמונה עשר שנה הי' כשאביו מינהו למנהל פועל של ישיבת תומכי תמימים ליובאוויטש, אבל כבר מקודם לכן עסק בחינוך. ובכל ארצות נדודיו מיד בבואו התמסר לעבודת החינוך בראש וראשונה לכל שאר מפעליו. וכן הי' בארצות הברית שגם פה היתה ראשית עבודתו להקים רשת של מוסדות חינוך, התחל מפעולות בעד ילדים שאפילו א"ב לא ידעו ועד שלב לימוד תורה לעומקה של הלכה, הן בתורת הנגלה והן בתורת הנסתר, תורת החסידות פנימיות התורה. וזו היתה עבודתו כל ימיו ועליי מסר נפשו בפועל ממש בימי היבסקצי, אבל זכות פעולות אלו היא שעמדה לו לצאת לחירות וביד רמה.

בודאי שאין כוונתי לספר פרשת יום הגאולה לשם כל המרבה לספר, אלא כמו שפירש בעל השמחה בעצמו ענין פרשת היום, הנה מאורעות הימים ההם צריכים להיות נר לרגלי כל אחד ואחד מאתנו

ח'תתמב

נדפסה בלקו"ש ח"ג ע' 239 והושלמה עפ"י העתק המזכירות.
מר שלום שיי לוין: אגרות נוספות אליו – לעיל ח'תרפא, ובהנסמן בהערות שם.
משך נ"ה שנה: ראה ס' השיחות תש"ה ע' 78. תורת מנחם – התועדויות תשי"א ח"א ע' 211. ויש"נ.
בן שמונה עשר... מנהל פועל: ראה שלשלת היחס ור"פ מתולדות בית רבינו ב"היום יום" בתחלתו. כרם חב"ד גליון 3 ע' 14.

להאיר לנו הדרך בניצול כל האפשרויות ובכל השלבים בחינוך בני ובנות ישראל ברוח התורה והמסורה וערכי עמנו הנצחיים. ואם יש ענינים המונעים ומעכבים, מוכרח להתגבר עליהם אפילו אם נזקקים למדת מסירות נפש, ובפרט שאצלנו ב"ה אין זקוקים למסירות נפש אלא מסירות הרצון, וסוף סוף האמת מנצחת.

כדרך כל בני ישראל שחיבה יתרה נודעת להם בתור עם קשה עורף, הנני חוזר עוה"פ לנקודה שדברנו בהפגשנו ואשר חזרתי עליי במכתבי, ועכשו עוד הפעם. יסלח לי כי אם מוכרחני להביא הסתייגותי מעמדתו שטקס הפרוטוקול מגדיר את מסגרת פעילותו וכל השאר לא שייך אליו וכו'. ולא כך קבלנו מבית רבינו ככתוב לעיל בענין הלימוד מפרשת הגאולה די"ב"י"ג תמוז. ואם תמצא לומר עמדתו של כי לא הולמת את המושג המקיף של חכמינו ז"ל שכדרכם בקדש הביעו בסגנון קצר — „חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם“, שיסודו של חיוב זה הוא בתפקידו של כל אחד מישראל להוציא לפועל את האחדות שבכל העולם והנקודה המשותפת שבשטחים הכי שונים בעולם — זאת אומרת שכל עניני העולם יש להם שייכות לכל יהודי ויכול הוא להיות שם מושל ושליט כאדם העושה בתוך שלו.

ואם בכל השטחים כך, על אחת כמה וכמה בשטח החינוך, ובפרט בתקופתנו זו, שאפילו במקום ספק וס"ס וכו"כ ספקות, חייב יהודי לעשות כל האפשר לו ובכל מקום שידו מגעת, וה' יגמור בעדו.

תקותי שכי יציין את ימי הגאולה י"ב"י"ג תמוז באופן המתאים.

בברכת חודש טוב ובשורות טובות.

בוודאי למותר לכפול שינעם לי לקבל תגובתו על כל האמור ובלבד שיהי' בגלוי לב.

מסירות... הרצון: ראה תורה אור מקץ לו, ב.
בסגנון קצר: סנהדרין לו, א.

ומוראכם יתן ה' וגו') הוא מפני שקיום התומ"צ תלוי בזכירת ענין המס"נ. ויש לומר, דזה שמשא דוקא ציוה זה לדור שנכנסו לארץ הוא, כי מס"נ הר"ע הביטול, וכיון שהאדם הוא מציאות (היפך ענין הביטול), לכן, בכדי שענין המס"נ יהי אצלו בגילוי [באופן שיהי קבוע בלבו תמיד ממש יומם ולילה לא ימיש מזכרונו]. צריך לזה נתינת כח מיוחדת. והנתינת כח הוא ע"י משה, כי משה הר"ע הביטול, ונחנו מה. ולכן ע"י שמשא ציוה לדור שנכנסו לארץ לקבל עליהם (פעמיים בכל יום) מלכות שמים במס"נ, ע"י ניתן להם הכח לזכור תמיד ענין המס"נ שלהם. וזהו לעולם היא נקראת על שמך, כי קיום התורה ומצוותי [דפרה אדומה היא כללות התומ"צ] תלוי בזכירת ענין המס"נ, והכח לזכור תמיד ענין המס"נ הוא ע"י משה, וע"י אתפשוטא דמשה שבכל דור, עד לכ"ק מו"ח אדמור"י נשיא דורנו בעל השמחה והגאולה. ויש לומר, דע"י שעבודתו של נשיא דורנו בכל משך שלוש שנים נשיאותו¹⁸ היתה במס"נ בגילוי, לכן הנתינת כח על זכירת המס"נ מאתפשוטא דמשה שבדורנו הוא בגילוי עוד יותר.

ולהוסיף, דמהביאורים בזה שמצות פרה אדומה היא כללות כל התורה [שלכן נאמר בה זאת חוקת התורה], הואי, כי היסוד דכל המצוות הוא שם חוקה. היינו שהמצוות הם רצון העליון שלמעלה מהשכל, ולכן, גם קיומם צריך להיות בדרך קבלת עול, חוקה²⁰ חקקתי גזירה גזרתי. ועפ"י יובן עוד יותר: זה שפרה אדומה נקראת על שמו של משה, כי בכדי שקיום כל המצוות (הגם שיש עליהם טעם²¹) יהי באופן דזאת

(13) עקב יא, כה.

(14) לשון אדה"י בתניא שם.

(15) בשלח טז, ח.

(16) ע"פ מ"ש בפנים יומתק לשון אדה"י בתניא שם, "למה ציוה משה רבינו ע"ה במשנה תורה לדור שנכנסו לארץ כו" – ולכאורה הול"ל, למה נצטווה הדור שנכנסו לארץ כו", ומה נוגע בזה שהציווי ה' ע"י משה רבינו ושהציווי נאמר במשנה תורה? וע"פ מ"ש בפנים יש לומר שבזה מרמו שהכח על זכירת המס"נ הוא ממשא. ובכדי להדגיש זה עוד יותר מוסיף, "במשנה תורה" – שמשנה תורה אמר משה לא רק בתור שלוח אלא מפי עצמו (מגילה לא, ב וראה פרש"י שם), היינו שזה נתעצם בהשגתו (ראה לקו"ת שה"ש כ, ג).

(17) תקו"ז תס"ט (ק"ב, ב, קיד, א).

(18) ב' ניסן תר"פ – י"ד שבט ה'ש"ח. וראה לקו"ש ח"ח ע' 303 ואילך.

(19) ראה לקו"ש ח"ד ע' 1056. ובכ"מ.

(20) תנחומא פרשתנו ג. שם ח. במדבר ריש פרשתנו. ועוד.

(21) היתרון בהביאור דלקמן הוא, כי מזה שפרה אדומה (שהוא כללות התורה) נקראת על שמו של משה, משמע, שהמצוות עצמם שייכים למשה, ולפי הביאור דלעיל שהשייכות למשה הוא מצד ענין המס"נ, אין זה נוגע להמצוות עצמם, כי זה שקיום התומ"צ תלוי בזכירת ענין המס"נ הוא, כי בזה יוכל לעמוד נגד יצור (תניא ספכ"ה), משא"כ זה שקיום המצוות צ"ל (בקב"ע) מפני הציווי הר"ע שנוגע לקיום המצוות עצמם. ויתירה מזה יש לומר להביאור דלקמן, שהשייכות דמצוות למשה היא לא רק בנוגע לקיום המצוות אלא גם בנוגע למצוות עצמם. דזה שגם לאחר שהמצוות (רצונו ית') נמשכו בתורה (חכמה) נרגש שהם רצון שלמעלה מהחכמה, הוא, כי החכמה (תורה) שבה במשך הרצון דמצוות היא תורת משה עבדי.

(22) גם המצוות דחוקים. שהרי אינם היפך השכל לגמרי כפרה אדומה (ראה סה"מ תרכ"ט ע' רלו ובכ"מ). ובערך החוקה דפרה אדומה – גם המצוות דחוקים הם מוכנות קצת.

והחזי יתן אל לבו, ועד שנמשך מכי חגה. מחי חיים יתן לך חיים, עד לחיים גשמיים כפשוטם.

ג. האמור לעיל (הוספה בענין החיים), מודגש ביותר בב' ניסן דשנה זו — ס"ח שנה (פרי"ת — תשמ"ח) לגשי-אות כ"ק מרח אדמיר נשיא דורנו, ס"ח בגימטריא, "חיים".

ויש להוסיף, ע"פ סגנון ולימוד אדמיר ע"ד הרמז — שמספר ס"ח העולה מצירוף האותיות ד, חיים (ב' יודין (מ"ח) מכון לחילוקי התקופות במשך ס"ח שנות הנשיאות דנשיא דורנו:

נתבאר במקיא"ש שלוש שנות נשי-אותו של כ"ק מרח אדמיר בחיים חיותו בעלמא דין (פרי"ת — תשי"ב) נחלקות (בכללות) לג' תקופות של עשר שנים: עשר שנים ראשונות — במדינה ההיא, עשר שנים שניות — במדינת פולין וכו', ועשר שנים האחרונות — במדינה זו, בחצי כדור התחתון.

ועפ"י יל, שב' הירידין ד, חיים, רומ' זים לעשור הראשון והשני דנשיאותו, והאותיות מ"ח (חיים) רומזים למ"ח

שנות הנשיאות במדינה זו, עשר שנים בחיים חיותו בעלמא דין (תשי"ב — תשי"א) ולי"ח שנים (תשי"א — תשמ"ח) דפעולה נמשכת, הוספה בהפצה דתומי"צ בכלל והמצינויות בכללם, ע"פ דרכיו אשר הורנו.

ולהעיר, שמ"ח בגימטריא, חילי, וב' גימטריא ב"פ כ"ד, ענין ד' ושמתי כדכד שמשותף"י — כמבואר הענין ד' כד' בלקי"ת, וכן בדרושי הצ"צ, ועד"ז בנוגע ל, חילי, וכן חיים — שענינים אלו נתבארו בדרושי חסידות, וחלקם נלקטו בספר הליקוטים לדרושי הצ"צ (שבהם נכלל גם מדרושי אדמיר האמצעי ואדמיר הזקן), והם גם היסוד לדרושי רבותינו נשיאנו של-אחי, עד לכ"ק מרח אדמיר נשיא

שנות פעולה בהפצת המצינויות חצה גם בחצי כדור התחתון, וזו — שמונה שנים של הוספה גם לגבי השלימות דארבעים שנה, הוספה במספר הקשור עם ענין הגאולה (ראה ערכין יג, ב. ובכ"מ).

- (31) אה"ק סכ"ו.
 - (32) ישע"י נד, יב.
 - (33) ראה כד, ד ואילך. כו, ג ואילך.
 - (34) אה"ת ראה ע' תשע"א ואילך. ועד.
 - (35) ועל יסוד זה — בניו והמשך שלאחיו. —
- ופשוט שיש בכארא דהנשיא"ם ענין כפ"ע (שהרי כל נשיא הוא "מאור" כפ"ע), ובאופן של חידוש, עד לחידוש שלא בערך, לגבי הנשיאים שלפני, כולל ובמיוחד — חידוש בתורם, פנימיות התורה (הקשורה ומאוחדת עם גלגל דתורה).

(*) החל מרבינו הקו, כמודגש בשמו — שניאור, חיבור ב' האורות דנגלה דתורה ופנימיות התורה לקריד ח"א פנ, א. וראה לקוש חס"י ע' 35 ואילך. ושינו, ועד"ז אצל רבותינו נשיאנו שלאחיו (אף שבפרסיות חצינו בזה חילוקי אופנים ושנויים ב' ונשיא לנשיא), ולהעיר גם מהידוע שרבותינו נשיאנו דייקו לקבל, סמיכה לפני הנישואין (ראה לקוש ח"א ע' 35, ועוד).

- (25) יומא ע"א, א.
- (26) ולהעיר, שענין הגימטריא — מספר, שייד לכל, אמיל לפשוט שבפשוטים וקטן שבקטנים.
- (27) להעיר מביאור הענין דלולב (בגימט' חיים) מנענעו ש"נע לחזה שלו ממש (סידור אה"ז קדם הלל). ולהעיר מביאור אדמיר בענין (רבי), ח"א ו, חיים (ע"פ הנסמן בס' המפתחות).
- (28) לקוש ח"ח ע' 303 ואילך. וראה לקוש חס"י ע' 142.
- (29) להעיר, שכח"י האדם נחשבת כל עשר שנים לתקופה כפ"ע — ראה אבות ספ"ה.
- (30) ועד ברמז בפרסיות יתרה: מ' — ארבעים

(*) להעיר ממאור"ל (ע"ז ה, ב). לא קאי איניש אדעת' דרבי' עד ארבעים שני'.

תורת הבעש"ט⁴²: אז די התהוות וחיות וקיום הבריאה (דורך דעם כח אלקי – דעם יו"ד – שבו) ווערט נתחדש בכל רגע ורגע מחדש: און אזוי אויך די חיות וואָס אַ איד באַקומט דורך זיין נשמה (חלק אלוהי) ווערט אין אים נתחדש בכל רגע ורגע⁴³.

און דער יום עשירי בחודש איז – אין חודש שבט, כנגד יוסף – המרמז אויף דער עבודה פון „יוסף ה' לי בן אחר“.

ו. ע"פ הנ"ל איז פאַרשטאַנדיק די עבודה מיוחדת פון שבת מברכים החודש שבט:

ברכת החודש וקידוש הלבנה – דורך כל אחד מישאל (כמנהג ישראל), און מיט אַ הכרזה ברבים ובקול רם – באַדייט (אין עבודת האדם) די עבודה פון ברכת וקידוש פון יעדן אידן (הדומין ומונין ללבנה⁴⁴), ד.ה. אַז אין דער עבודה פון אַ אידן דאַרף דעמולט ווערן אַ ברכה והמ-שכה חדשה („יחדשהו הקב"ה עלינו ועל כל עמו בית ישראל⁴⁵) – אַ נייער אופן עבודה. ובכל חודש – איז דער חידוש לפי תוכן חודש זה.

ובנדו"ד – ברכת חודש שבט, כולל דעם יום המיוחד שבו – עשירי בשבט – באַשטייט דער חידוש העבודה („יחדשהו“) אין דעם ענין פון „העשירי יהי קודש“: אַז יעדער איד איז מכרך וממשיך ומגלה (ער איז „מכריז“ בגלוי) דעם יו"ד – די נשמה – אין זיך אַליין, און דעם יו"ד – דעם ניצוץ אלקי – אין אַלע פרטים פון חלקו בעולם, דורך דעם וואָס ער נוצט עס אויס לתכלית בריאתו – צו ממלא זיין רצון

לי"ג⁴² – עבודה מתוך צחוק ושמחה, וואָס אמת'ע און שלימות'דיקע שמחה איז דוקא בשעת דאָס נעמט דורך אַלע פרטים פון דעם מענטשן (און פון זיין סביבה), נוסף צו שמחת הנשמה אויך שמחת הגוף הגשמי, ונוסף צו שמחה אין תומ"צ, אויך שמחה אין דברי רשות, אזוי אַז עס בלייבט ניט איבער אַ חלק פון זיין לעבן וואו ס'איז ניטאָ שמחה (וואָס דאָס קען שטערן צו דער שמחה פון דער נשמה).

עפ"ז איז פאַרשטאַנדיק, אַז דער יום ההילולא – עשירי בשבט (ווען כל עבד-דתו פון דעם בעל ההילולא שטייט בגלוי) – גיט אַרויס דעם תוכן כללי פון זיין עבודה⁴⁴: מגלה זיין דעם יו"ד – „העשירי יהי קודש לה“ – אין יעדער איד, און אין יעדער זאך אין וועלט.

ולהוסיף, אַז דער יום עשירי איז אין מספר ימי החודש, וואָס דאָס איז מרמז אַז די עבודה הנ"ל פון מגלה זיין דעם „עשירי“ – דאַרף זיין אין אַן אופן פון חודש מלשון חידוש, ובפרט בהתאם ל-

(42) וירא כא, ו.

(43) ולהעיר ממשנית במ"א (לקו"ש ח"ח ע' 303 ואילך. וראה לקו"ש חט"ז ע' 142) ששלושים שנות נשיאותו ועבודתו של בעל ההילולא בחיים חיותו בעלמא דין (פר"ת-תשי"י) נחלקות (בכללות) לג' תקופות של עשר שנים (וכל א' מהן, וכן הולדתו בשנת תר"ם – בהיקף שלם של עשר בהתאם לשנות הבריאה, א"י): עשר שנים ראשונות – במדינה היא, עשר שנים שניות – במדינת פולין כו', ועשר שנים האחרונות – במדינה זו (כחצי כדור התחתון), והסתלקותו היתה בשנת ה'תש"י. להעיר גם, שבמשך שנה האחרונה שלפני הסתלקותו חתומת יד קדשו היתה באות יו"ד (ריצחק) גדולה ואשורית – ראה מבוא לאגרות קודש שלו ח"י ע' 6 ואילך.

(44) ולכן צ"ל „על כל נשימה ונשימה תהלל

י"ה“ (ב"ר פ"ד, ט).

(45) סוכה כט, א. ב"ר פפ"ז, ג. זח"א רלו, ב.

(46) נוסח ברכת החודש.

(*) להעיר שבחיי האדם נחשבות כל עשר שנים לתקופה בפ"ע – ראה אבות ספ"ה.

ועוד ועיקר, שכולל הנתנת-כח על המשך הצמיחה ביתר שאת וביתר עוז לאחר הסתלקותו כתוצאה מהזריעה ד- "כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו"⁸⁰, עד להצמיחה דהגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו בדורנו זה (דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה), כעדותו של נשיא דורנו שכבר כלו כל הקיצין, והכל מוכן לסעודה דלעת"ל, שולחן-ערוך עם ה- סעודה דליתן ושור הבר ויין המשומר.

ויש לומר, שכללות הזמן הקשור עם יום ההילולא העשירי בשבט (שבעים שנה בחיים חיותו בעלמא דין, והמשך השנים שלאח"ז, יותר מארבעים שנה⁸¹) נחלק לג' תקופות שהם ע"ד ובדוגמת ג' התקופות הכלליות במשך כל הדורות (לפני מ"ת, מ"ת וימות המשיח), שמרו- מזות בג' הפרשיות שמות וארא בא (כנ"ל ס"ח):

תקופה ראשונה, ארבעים שנה (תר"ם-תר"פ), בזמן נשיאותו של אביו, שאז התחיל שלימות הענין דהפצת המעיינות חוצה ובפרט ע"י התייסדות ישיבת תומכי תמימים (בניהולו של בנו יחידו) — ע"ד ובדוגמת עבודת האבות בהכנה והתחלת הענין דמ"ת.

תקופה שני, שלושים שנות נשיאותו בחיים חיותו בעלמא דין (תר"פ-שי"ת), שבהם ה' החידוש המיוחד שלו בתור נשיא דתורת חסידות חב"ד בהפצת ה- מעיינות חוצה ממש, ועד להחידוש בעשר שנים האחרונות (גמר ושלימות

בכל חודש, ועאכו"כ העשירי בחודש אחד עשר) הוא יום ההילולא דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו⁷⁴:

ענינו של יום ההילולא — כמ"ש רבינו הזקן⁷⁵ בתניא⁷⁶ ש"כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד" כל ימי חייו⁷⁸. . . מתגלה ומאיר בבחי' גילוי מלמעלה למטה. . . ופועל ישועות בקרב הארץ⁷⁹,

74) להעיר מהשייכות די"ב חדשי השנה ליי"ב השבטים — שחודש שבט מכון כנגד יוסף, שמו הראשון של בעל ההילולא (ראה לקו"ש חכ"ו ע' 90 ואילך. 314 ואילך. ושי"נ).

75) שהעלי' והשלימות ("ויכול") דיום ההילולא שלו — כ"ד טבת — ביום הש"ק זה.

ולהעיר מהשייכות דכ"ד טבת לענין הגאולה — "טבת" הוא "ירח שהגוף נהנה מן הגוף" (מגילה יג, א), שלימות היחוד דהגוף שלמעלה (עצמות ומהות) עם הגוף דלמטה (העצם דישראל), בב' האופנים ד"כד" (כ"ד), "כדכד", "כדין וכדין", מלמעלה למטה ומלמטה למעלה, שיהי' לעתיד לבוא (ראה לקו"ת ד"ה ושמתי כדכד (פ' ראה כו, ג ואילך)).

ושלימותו ביום השבת שחל (בשנה זו) ביום כ"ח טבת, שמורה על ה"כח" (תוקף וחוזק) ד"טבת".

76) אגה"ק סי' ז"ך וכ"ח. — ולהעיר (ע"ד הרמז) מהשייכות להקביעות דערב שבת ויום השבת בימי החודש, ז"ך וכ"ח טבת.

77) ע"ד מ"ש בהפטרה דש"פ וארא (יחזקאל כט, כ) — "פעולתו אשר עבד בה" (ראה לקו"ש חכ"א ע' 50 ואילך).

78) שבעים שנה (תר"ם — שי"ת), שלימות חיי האדם, "ימי שנותינו בהם שבעים שנה" (תהלים צ, י"ד. וראה גם לעיל ע' 250-1).

79) ע"ד מ"ש בפרשת וארא (ת, יח) — "כי אני ה' בקרב הארץ" ("אע"פ ששכינתי בשמים גזרתי מתקיימת בתחתונים" — פרש"י).

80) ראה אגה"ק שם: "ונזרעו בחקל תפוחין

קדישין אורות עליונים מאד . . . גידולי גידולין".

81) שבהם "קאי איניש אדעת' דרבי" (ע"ז ה, ריש ע"ב), כיון ש"נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע" (תבוא כט, ג).

*) להעיר, שכ"ח טבת הוא יום הולדת של אמי מורתי ע"ה, ששמה חנה, ע"ש כו' ועד ע"ש אמו של שמואל, שסיום וחותם תפלתה. ויתן עוז למלכו וירם קרן משיחו" (ש"א ב, יו"ד).

בעמדנו בשבת מברכים חודש שבט, כולל ובמיוחד העשירי בשבט – צריך כאו"א לקבל על עצמו להוסיף ביתר שאת וביתר עוז במעשיו, תורתו ועבודתו של בעל ההילולא, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, אשר הורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו נס"י⁸⁵, ובפרט בהביטול והתקשרות אל כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא הדור, הנשיא הוא הכל"ם⁸⁶, שבכאו"א – מציאותו וכל עניניו, בכל מכל כל, נעשים קודש לנשיא הדור, עי"ז שמלאים וחדורים בקיום שליחותו של נשיא הדור – משה רבינו שבדור⁸⁷, גואל ראשון הוא גואל אחרון⁸⁸ – שענינו העיקרי, להביא לימות המשיח⁸⁹ בפועל ממש.

ולהוסיף, שהידיעה שתיכף ומיד נכנס כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (כיון ש"הקיצו ורגנו שוכני עפר"ם⁹⁰) ומביט על כאו"א מהחסידים והמקושרים לבחון מ' עמדו ומצבו כו', מעוררת ופועלת לסיים ולהשלים (גם מלשון שלימות) את כל מעשינו ועבודתינו.

וכדאי ונכון לערוך התוועדויות מיוחדות – החל מיום הש"ק מברכים חודש שבט (נוסף על ההתוועדות שבכל שבת ושבת, שנאמר בפרשת שבת ויקהל משה . . להקהיל קהילות⁹¹ בכל שבת להכנס

(85) לשון אדה"ק באגה"ק שם.

(86) פרשי חוקת כא, כא.

(87) „אנפשוטא דמשה בכל דרא ודרא“ (תקרי' חס"ט), ואין דור שאין בו כמשה (כ"ר פני' ז).

(88) ראה שמור"ר פ"ב, ד. זח"א רנג, א. לקריש ח"א ע' 8 ואילך. וש"נ.

(89) משנה ספ"ק דברכות. וראה גם לעיל ע' 111 ואילך. ע' 245 ואילך.

(90) ישעי' כו, יט.

(91) וי"ל שקאי על האנשים והנשים והטף, כמו „ויקהל משה“ שנאמר בנוגע לציווי נדבת המשכן שהשתתפו בזה האנשים והנשים (ויקהל לה, כב

עבודתו) בהפצת המעיינות חוצה בחצי כדור התחתון (שבו לא הי' מתן-תורה⁹²) – ע"ד ובדוגמת החידוש דמתן-תורה.

ותקופה שלישית, המשך הנשיאות ל- אחרי הסתלקותו (מיום עשתי עשר ל- חודש עשתי עשר דשנת עשתי עשר (תשי"א)⁹³), שניתוסף ביתר שאת וביתר עוז בהפצת המעיינות חוצה בכל קצוי תבל, ועד לגמר ושלמות העבודה, שהכל מוכן כבר לסעודה דלעתיד לבוא – ימות המשיח.

ובפרטיות יותר י"ל שג' תקופות הנ"ל מרומזים בג' התקופות דשלושים שנות נשיאותו⁹⁴ (בחיים חיותו בעלמא דין): תקופה ראשונה, מהתחלת נשיאותו עד להמאסר והגאולה והיציאה ממדינה ה- היא, במעמד ומצב של תוקף גזירות המלכות (בדוגמת העבודה במצרים, „כור הברזל“, לפני מ"ת), שעיקר עבודתו היתה במסירת נפש ממש (ע"ד עבודת האבות). תקופה שני', בבואו במדינת פולין, שעיקר עבודתו היתה בלימוד ו- הפצת תורת חסידות חב"ד באופן של הבנה והשגה אף שעד אז הי' ברובו ע"ד חסידות פולין (ע"ד החידוש ד„וידעתם כי אני הוי"ו במ"ת). ותקופה שלישית, בבואו לחצי כדור התחתון, שעיקר עבודתו היתה בהפצת המעיינות חוצה ממש, לקרב ולזרז ולהביא את הגאולה ה- אמיתית והשלמה תיכף ומיד, כהכרזתו הידועה: „לאלתר לתשובה לאלתר ל- גאולה“.

יא. ובנוגע לפועל:

(82) ראה אנ"ק אדמו"ר מהור"י ח"ב ע' תצב ואילך. וש"נ.

(83) ראה שיחות ש"פ וארא תשי"ג הערה 99 (ס' השיחות תשי"ג ח"א ע' 255-56).

(84) ראה גם לקריש ח"ח ע' 303 ואילך.

זיי מזיק זיין, און אלע איבעריקע ענינים זיינען לגמרי ניט נוגע אריינצומישן אין דעם ענין,

און דאס איז ניט א ענין פון דיפלאמאטיע אדער פאליטיקע, און ניט א ענין פון מפלגה, נאר "כל איש ישר הולך" דארף פארשטיין אז בשעת עס רעדט זיך וועגן א לעבן פון איינער, עאכו"כ וועגן א לעבן פון רביס, עאכו"כ וועגן א לעבן פון דריי מיליאן, אז דאס איז א ענין פון "לא תעמוד על דם רעך" (ויקרא יט, טז), אויב מ'פארבינדט דאס מיט אלע איבעריקע שאלות, אע"פ וואס דאס קאן זיין שאלות חשובות און שאלות רמות און שאלות עיוניות וכו',

כדי מען זאל לייכטער מאכן דעם לחץ, וואס מען דריקט אויף די וואס ווילן זיך אזוי פירן בארץ הקודש, און די וואס ווייסן ניט וואס ס'טוט זיך, און קלייבן זיך אינגאנצן ניט פאנאנדער אין דעם מצב כל הענין, ביז וואנעט אז זיי קומען צוגיין מיט א טענה, אז וויבאלד אז יענע אידן מאנען, דארף מען טאן כפי הוראתם, אדער מיט דער טענה אז ס'איז ניטא וואס צו פארלירן, וואס דאס באווייזט אז זיי זיינען לגמרי ניט באהאווענט אין דער שאלה,

ונוסף על זה דער חטא על פשע, וויסנדיק, און מען זאגט זיי אז זיי ווייסן ניט וואס דארטן טוט זיך, נעמען זיי אויף זיך זיין די פוסקים פון דעם ענין וואס ס'איז לחיים אדער היפך פון לחיים, פון דריי מיליאן אידן וואס געפינען זיך בבית האסורים, און קענען זיך אליין ניט ארויסהעלפן דערפאר וואס "אין חבוש מתיר את עצמו", און זיי קוקן ארויס אז מען זאל זיי העלפן, אז זיי זאלן בלייבן בחיים, און ניט העלפן אז מען זאל קענען וועגן זיי שרייבן אין די "העד-ליינס" פון די צייטונגען, אז פ"פ האט געטאן א ענין שלא כדרך הטבע, און האט באווייזן גבורה וכו'.

ובמכש"כ וק"ו ווי ס'איז ידוע דער ווארט פון זעס בעל ההילולא, אז דעם ענין פון מסירת נפש קען מען פראווען אויף זיך, אבער שיקן א צווייטן אידן אויף מסירת נפש טאר מען ניט, און דאס איז א ענין פון "לא תעמוד על דם רעך", און אפי' אויף זיך, איז ידוע ווי דאס איז אין הלכה, די פלוגתא פון רמב"ם (הל' יסוה"ת פ"ה ה"א, ד) ושאר הפוסקים (טוש"ע יו"ד סקנ"ז. ועוד), ובכל אופן, דאס איז א ענין וואס איז פאר-בונדן מערניט ווי מיט קיום המצות, אבער ניט אז מ'זאל באווייזן אז ס'איז דא א גוי וואס ער איז א שקרן און א גזלן, אדער באווייזן אז ער ווערט ניט נתפעל פאר צוויי הונדערט מיט צען מיליאן גוים, אויף דערוף טאר מען זיך ניט מוסר נפש ייזיין, ס'איז ניט זיין תפקיד מברר זיין צי דער גוי איז א רצחן צי א שקרן, צי איז ער א צדיק, צי איז ער א בינוני, צי א דשע וכו',

וכאמור - דאס איז ניט געזאגט געווארן בתור שיטה. בטוחני, ולמעלה מכל ספק, אז בשעת מען וועט אויפהייבן א טומל כדבעי, און מען וועט קומען צוגיין מיט דברים פשוטים, אז מען האט צו קיינעם קיין טענות ניט, נאר מען וויל וויסן דעם אמת, אז מען זאל באווייזן שחור על גבי לבן וויפל אידן האט מען מציל געווען ע"י ההפגנות במשך כל השנים האלו, און באווייזן אז מען פארבינדט ניט די שאלה פון די אידן אין רוסלאנד מיט כל שאלות אחרות איזה שתהיינה,

און פרעגן ביי זיי די שאלה, אז זיי אליין ווייסן און זיי אליין האבן אנגעזאגט בנוגע צו א מדינה אחרת (וואס דארט זיינען די גוים פון דעם זעלבן סוג), אז מען זאל זיך היטן דארט מיט א ווארט ניט מפרסם זיין

נצטוינו ע"פ תורה "יהרג ואל יעבור"¹²⁴ — גם בענין של מסירת נפש.
 אבל במאורע הנ"ל, שהמדובר, לא הי' בגזירה בא' מג' העבירות כו' —
 מה מקום לשלוח איש זולתו להתעסק בזה עד כדי מסירת נפש?
 וכמו כן היתה הנהגת כ"ק מו"ח אדמו"ר במדינה ההיא, ששלח שלוחים
 בכל מרחבי המדינה לייסד חדרים, לבנות מקוואות, ולסדר כשרות וכו' —
 שאינם מהג' עבירות ש"יהרג ואל יעבור";
 ולא זו בלבד ששלח שלוחים למקום סכנה לבצע ענינים אלו, אלא עוד
 זאת: גם במקרים שהשלוחים נתפסו ר"ל בשליחותם ונהרגו על קידוש השם —
 הנה למחרתו נשלחו עוד שלוחים למקום ההוא...
 אלא הענין בזה הוא — שלא נשלח כאן איש זולתו ("א צווייטער") —
 כ"א זהו "הוא בעצמו", "שלוחו של אדם כמותו ממש"...!
לד. הוזכר לעיל (ס"ט) תורת הבעש"ט אשר מכל דבר שאדם רואה או
 שומע צריך ללמוד ממנו הוראה בהנהגתו הוא.
 ומזה מובן גם בנוגע להמסופר לעיל אודות הנהגת בעל הגאולה בקשר
 לשרי אוה"ע — שעם היות המדובר בכנוי יחידו של נשיא ישראל, ובענין
 שעשה מתוך מסירות נפש במובן הפשוט (שהעמיד עצמו בסכנה כפשוטה,
 מסירת חייו (נפשו) בפשטות), שלכאורה יש מקום לומר שאין הנהגה זו שייכת
 לאנשים כערכנו — הרי מזה גופא שהנהגה זו נתפרסמה והגיעה אלינו, בהכרח
 לומר, שיש מזה לימוד בהנהגתו אנו.
 והוא — גודל ההכרח להשפיע גם על אומות העולם שמסביב: על יהודי
 לדעת שתכלית בריאתם של בני ישראל היא — להאיר את העולם. ולא רק
 "עולמו" הפרטי, בהמצאו בין יהודים אחרים בביהכנ"ס וביהמ"ד, כ"א (כלשון
 הכתוב¹⁴²) — "נתתיך לאור גוים", כל גוי הארץ.
 ומכיון שהקב"ה, מלכו של עולם, הטיל עליו שליחות זו — הרי "שלוחו
 של אדם העליון כמותו", ויתירה מזו — "כמותו ממש",
 [כמבואר בארוכה בלקו"ת¹⁴³ ע"פ דברי הזהר¹⁴⁴ — אבל אין צורך בזה
 לרמזים וסודות, שכן, כלל זה הרי הוא הלכה פשוטה, ובמילא — כן היא
 המציאות בפשטות].
 ולפיכך דבר ברור הוא, שיש לו כל הכחות הדרושים למילוי תפקידו זה.
 ובפרט שהיחס של בנ"י להקב"ה הוא — "אם כבנים אם כעבדים",
 שמצד עצם מציאותם הרי הם קשורים עם הקב"ה.

(142) ישע"י מט, ר. (143) ויקרא א, ג. (144) ח"ג צד, א.

בלתי מוגה

לענין השליחות אפשרית רק מציאותו של אדם אחד (— המשלח).

והוכחה ברורה לכך — שליח האיש לקדש לו אשה: זכר ברור שלא תצויר אלא מציאותו של "מקדש" אחד — שכן אי אפשר לאשה שתתקדש לשני אנשים — ובענינו, הרי הוא המשלח (שאליו מתקדשת האשה); ולאידך, הרי מעשה הקידושין נעשה ע"י השליח דוקא (שהרי כסף הקידושין מגיע לידי האשה רק ע"י "יד השליח") — ועכ"ל שזהו מפני שאין כאן שני אנשים נפרדים, מציאותו של המשלח ומציאותו של השליח, כי אם רק מציאות אחת דהמשלח, כי מעשה השליח בזה אינו אלא מעשה המשלח.

לב. וזהו גם הביאור בסיפור הנ"ל — שכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע מסר לבנו (בעל הגאולה) עניני עסקנות כאלו שדרשו תוקפו של נשיא ישראל: עם היות שבעת עסקו בענינים אלו התנהג בתוקף ומסירת נפש של נשיא ישראל [כבסיפור הנ"ל] — בקבלת רשיון הכניסה לשר הפנים ממורו ומדריכו, כניסתו לחדרו, החתמת הניירות והחלפת מקומן וכו' — הרי דבר ברור הוא, שבזמן זה, שהי' עשירות בשנים לפני הסתלקותו של אביו, עדיין לא הותחלה נשיאותו של כ"ק מו"ח אדמו"ר (למרות היותו בן יחיד לאביו)

— והגע עצמך: אם היו אומרים לבעל הגאולה בחיי אביו שהוא איזו מציאות לעצמו — הלא בשמעו זאת הי' מזדעזע ("ער וואלט זיך אַ טרייסל געטאָן") מבלי להבין הדברים... שכן, בחיי אביו מציאותו לא תפסה מקום אצלו כלל! —

אלא שכל זה הי' רק חלק מנשיאותו של אביו, שלהיותו נשיא הדור (בדוגמת מלך ישראל) — ו"הנשיא הוא הכל" (ועאכו"כ של בנו יחידו) — עשאהו "שלוחו של אדם כמותו ממש" בענין זה, כך, שבשליחות זו נעשה בעל הגאולה "נשיא כמותו", ו"כמותו ממש"!

ובמילא אין בזה שום סתירה לכלל ד"דבר אחד לדור ולא שני דברים לדור" — כי בעת עשייתו מעשה זה יש אמנם רק "דבר אחד" עושה המעשה, שכן, מעשהו של בעל הגאולה לא הי' אלא מעשהו של אביו הנשיא.

לג. ובזה יובן עוד ענין בסיפור האמור — מה שאביו שלחו עד כדי מסירת נפש, ולכאורה: אדם יכול להדר בעצמו ולמסור נפשו על עניני תומ"צ — אבל כיצד יתכן להטיל שליחות על הזולת בענין הקשור עם מסירת נפש (היפך הציווי ד"ונשמרתם מאד לנפשותיכם" ¹⁴¹)?!

אפשר להטיל שליחות על הזולת בענין שמחוייבים בו ע"פ תורה — אם בענין של לימוד התורה וקיום מצוותי'; או אם המדובר בא' מהג' ענינים שבהם

(141) ואתחנן ד, טו. וראה ברכות לב, סע"ב, ובחדא"ג מהרש"א שם.

קיים את המצוה בהידור — "הידור מצוה עד שליש", "שליש מלבר"³³, וכבר יצא ידי חובתו.

ועל זה אומרים לו: "העמידו תלמידים הרבה" — שצריך להיות באופן של ריבוי, וריבוי פירושו שאי אפשר להכיל זאת, להיותו למעלה מהכלים שלו, וכל זמן שיש לזה מקום בטבעו או בשכלו וכו', נמצא הוא עדיין במיצרים והגבלות — אמנם הגבלות דקדושה, אבל בכל זאת הגבלות — ואין זה באופן של "הרבה".

ואע"פ שבשו"ע לא הובא הלשון "העמידו תלמידים הרבה" — הרי זו משנה מפורשת, וישנו דין בשו"ע³⁴ ש"טעה בדבר משנה חוזר", והיינו, שזהו דבר פשוט כ"כ עד שאין מקום לטעות.

יא. וזו היתה גם דרישתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, בעל ההילולא — "העמידו תלמידים הרבה" — שכל אחד צריך לעסוק בהפצת התורה, נגלה תורה ופנימיות התורה, ללא הגבלות כלל.

ובאופן שהי' אצל ר' חנינא בן תרדיון שהי' מקהיל קהילות ברבים — ברבים דוקא — כי, אם ילמדו תורה באיזה מרתף, הרי יתכן שיהי' יהודי שלא ידע, ובמילא לא יוכל להשתתף בהלימוד, וכדי שיתוסף עוד יהודי ללמוד תורה, כדאי להסתכן עד למס"נ ממש וללמוד ברבים דוקא! הנהגה זו דרש כ"ק מו"ח אדמו"ר בעל ההילולא במדינתנו לפנינו, וכאמור, ששם הי' לימוד והפצת התורה כרוך בסכנת נפשות, ואעפ"כ, לא נמנע הרבי מלדרוש זאת, ושלח שלוחים שילמדו תורה ויעמידו תלמידים.

וענין זה לא הי' באופן שהרבי הבטיח שלא יקרה כלום — לא! הרבי לא הבטיח מאומה!... וכפי שראו בפועל שהיו כאלו שנשלחו לארץ גזירה וכו', ואעפ"כ לא הפסיק הרבי את פעולותיו, ומיד שלח במקומם שלוחים נוספים.

אלא, שדרישתו של הרבי לא היתה שיחפשו מס"נ, היינו, שיחפשו מקום סכנה דוקא, כי אם, שיחפשו הפצת התורה, ורק אם יהי' הדבר כרוך במס"נ, אזי מהיכי תיתי... גם אז לא ימנע מעבודתו, אבל לא באופן שהוא מחפש מקום סכנה דוקא, ואדרבה: אם יש ביכולתו להתחבא, במדה ידועה — מוטב הדבר, כיון שבאופן כזה יוכל להמשיך ללמוד עם התלמידים עוד יום, עוד חודש או עוד שנה.

(34) חו"מ רסכ"ה.

(33) ב"ק ט, רע"ב.

וע"ד החילוק שבין המסירות נפש של רבי עקיבא להמס"נ דאברהם אבינו³⁵: רבי עקיבא — חיפש מס"נ, כאמרו "מתי יבוא לידי ואקיימנו"³⁶. אבל אברהם אבינו לא חיפש מס"נ; עבודתו היתה לפרסם אלקות בעולם, כמ"ש³⁷ "ויקרא שם בשם ה' א-ל עולם", "אל תקרי ויקרא אלא ויקריא, מלמד שהקריא אברהם אבינו לשמו של הקב"ה בפה כל עובר ושכ"³⁸, היינו, שאפילו ערבי יכריז "א-ל עולם" (כולל גם הדיקו "א-ל עולם", ולא "א-ל העולם"³⁹), זו היתה עבודתו, ובעבודה זו עסק בכל תוקף, גם כאשר הי' צורך במס"נ.

ובנוגע לענינו:

אם במקום סכנה דרש הרבי זאת — עאכו"כ שבמדינות החפשיות ישנה דרישתו של הרבי "העמידו תלמידים הרבה", ללא חשבונות וללא הגבלות, וכל זמן שענין זה הוא באופן שיש לו מקום בהכלים שלו, נשאר הוא במציאותו — ב"מצרים".

וכאמור, אם בנוגע לאופן עבודתו של ר' חנינא בן תרדיון שהי' מקהיל קהילות ברבים יש אפשרות שענין זה יהי' מצד הטבע, היינו, שאפילו מצד הטבע יש מקום להקהיל קהילות ברבים כו' — הרי עאכו"כ בנוגע לאלו שהרבי מינה אותם להיות שלוחים שלו, וכן אלו שהרבי ממנה אותם עכשיו, או שימנה אותם מחר כו', בודאי צריכה להיות אצלם העבודה ד"העמידו תלמידים הרבה" באופן של יציאה מכל החשבונות וההגבלות, ודוקא באופן כזה ממלאים את רצונו של הרבי.

ואם לאו — אומרים לו: איזו שייכות יש לך אל הרבי? ! ומה הנך בא אל הרבי? !

האם רצה הרבי שתהי' מונח בחשבונות כו', כמו החשבון שכבר למדת עם שלשה תלמידים — ללמוד עם שלשה תלמידים התיר אפילו השלטון ברוסיה הסובייטית!...

הוא אמנם לומד תורה ומקיים מצוות, מאריך בתפלה וכו' — ובשכר זה יזכה לש"י עולמות... תר"ך עולמות... אבל, שייכות אל הרבי — אין לו!

— בודאי לא מדובר כאן אודות השייכות שישנה אפילו לפושעים

(35) ראה סה"מ ה'ש"ת ע' ו. ע' טו. ע' (38) סוטה יו"ד, סע"א ואילך.

(39) ראה לקו"ת תבוא מב, ד. מג, ג. (36) ברכות סא, ב.

ובכ"מ.

(37) וירא כא, לג.

און דערפאר איז חג הסוכות דער זמן פון ניסוך המים און שמחת בית השואבה, וואס איז א שמחה וועלכע איז למעלה מטעם ודעת, כנ"ל, ווייל סוכות רופט ארויס די שמחה שלמעלה ממדידה והגבלה.

ו. ס'איז ידוע³³, אז די מצוה פון לולב איז בתוכנה ניט קיין באזונדערע מצוה וואס דארף געטאן ווערן אין דעם זמן פון ז' ימי הסוכות, נאר זי האט א שייכות און קומט אלס המשך צו מצות סוכה [ווי מובן אויך פונעם דין³⁴ אז „מצות נטילתו (דלולב) בסוכה הוא מצוה מן המובחר“]:

סוכה נעמט אריין אין זיך דעם אידן מיט אלע זיינע ענינים באופן אז זי רינגלט זיי ארום מבחוץ, ובלשון החסידות — מקיף, און דער אויפטו פון מצות נטילת ד' מינים איז — „ולקחתם לכם“: דער מקיף פון סוכה ווערט גענומען „לכם“, ער ווערט איינערער, עס ווערט נמשך אין א פנימיות.

[וואס דאס איז דער טעם וואס ביי דער נטילה פון ד' מינים דארף מען זיי צולייגן צום האַרץ³⁵, כדי אז עניניהם זאלן נמשך ווערן אויך אין (הרגש הלב, און „לבא פליג לכל שייפין“³⁶ — אין אלע (כחות שבכל ה)אברים, כולל דעם שכל שבראש].

און דוקא דורך דעם איז דער ענין פון סוכות (גילוי המקיף) בשלימות: כאַטש

ה. און דאס איז אויך די כללות'דיקע שייכות פון שמחת בית השואבה צו חג הסוכות:

די שמחה פון סוכות, זמן שמחתנו, קומט פון דער עבודה וענינים וואס האבן זיך אויפגעטאן ברה"ה ובעשיית ובפרט ביהכ"פ. וכידוע³⁷, אז דער ענין פון סכך הסוכה (וועלכער קומט פון ענני הכבוד³⁸) ווערט נמשך פון דער תשובה און ענן הקטורת פון יוהכ"פ.

די עבודה פון יום הכיפורים — „אחת בשנה“ — איז מצד יחידה³⁹ שבנפש, די התקשרות פון עצם הנשמה מיט עצמותו ית', „יחידה ליחד“⁴⁰; און דער אויפטו פון סוכות איז, אז אט די התקשרות צום אויבערשטן זאל נמשך ווערן בגלוי ביז צו ארומנעמען דעם אידן אינגאנצן מיט אלע זיינע ענינים.

און דאס דריקט זיך אויס אויך אין מצות סוכה כפשוטה — „בסוכות תשבו שבועת ימים“ — תשבו כעין תדורו⁴¹; אלע ענינים וועלכע ער טוט בביתו (אכילה שתי' וכו') ווערן ארומגענומען מיט דער מצוה פון סוכה [וואס דאס איז די הוספה ומעלה פון סוכה אויף טלית: טלית נעמט ארום דעם אידן ראשו ורובו; סוכה נעמט ארום אויך אלע ענינים פון אידן, אן קיינע הגבלות].

27) ראה עטרת ראש שער יוהכ"פ לו, סע"א ואילך. אה"ת סוכות ע' איהשכב ואילך. המשך וכנה הגיל פפ"ד. ד"ה והוא כחתן תרנין פ"א ואילך. ד"ה בסוכות תשבו תשל"ה (סה"מ מלוטט ח"א ע' רמז-ח). ועוד.

28) סוכה יא, סע"ב. שו"ע או"ח סי' תרכה ורמב"ם שם.

29) ראה תודיה עד אחת — מנחות יח, א.

30) ראה בכ"ז לקו"ש ח"ד ע' 1151 ואילך.

31) אמור כג, מב.

32) סוכה כח, ב.

33) ראה סידור רסג, סע"ג ואילך. המשך וכנה שם. תרס"ז ע' לב. ובכ"מ. הביאור ע"פ נגלה — ראה לקו"ש חכ"ב ע' 124 ואילך.

34) „דיני הלולב“ בסידור אדמו"ר הזקן (לפני הלל). וראה הנסמך בלקו"ש שם הערות 19-21 ובשו"ה.

35) „דיני הלולב“ שם.

36) ראה זח"ג קסא, ב. רכא, ב.

נרגש בגלויי, און (ב) שמחה אמיתית איז ווען זי האט נישט קיין הגבלות — די שלימות השמחה פון אן ענין שלמעלה מהשגת השכל שלו איז ווען דער ענין ווערט גענומען נישט נאָר בבחי' מקיף, נאָר דוקא ווען ער קומט אַראָפּ אין אַ פנימיות.

דערמיט איז מובן וואָס די שמחה פון שאיבת המים (וועלכע איז בתוכנה דער תוכן פון דער שמחה וואָס קומט פון ענין הסוכה כגיל ס"ה) הויבט זיך אָן (די צווייטע נאָכט פון סוכות), נאָר דער עבודה פון „ולקחתם לכם ביום הראשון“ — לאחר זי וואָס אַ איד האָט אויפֿ־געטאָן „ביום הראשון“ דורך די ד' מינים, אָז דער מקיף פון סוכה איז נמשך געוואָרן „לכם“, אין אַ פנימיות, דעמולט ווערט ביי אים (בליל ב' דסוכות) „ושאבתם מים בששון“ (שלמעלה מהשכל)“; די עבודה דמסי' שלמעלה מהשכל נעמט דורך אַלע זיינע כחות פנימיים און מעורר אַ שמחה אמיתית וגלוי.

ה. אָבער אַפֿפֿי איז די הלכה, אָז אויך ביום הראשון דסוכות איז געווען נישט דאָס וואָס איז פֿאַרדעם געווען שאיבת המים — און וויבאַלד עס דאַרף זיין „ושאבתם מים בששון“, איז

אָז די עבודה מצד כחות פנימיים איז במדידה והגבלה, וואָס דערפֿאַר פֿאַדערט זיך עבודה פון מסי' שלמעלה ממדידת השכל (ווי דערמאָנט פריער די מעלה פון נישט דאָס וואָס איז נישט (היין) — אַפֿפֿי איז די שלימות העבודה פון מסי' ווען דער ביטול ומסי' נעמט דורך די כחות פנימיים, שכל און מדות, אָז אויך זיי זאָלן מחייב זיין דעם ענין המסי' וואָרעם (א) דוקא דורכדעם ווערט די תנועה פון מסי' נקלט אין דעם אדם אין אַ פנימיות, ובמילא האָט זי אַ קיום; און (ב) דאָס איז אַ באַווייז אויף דעם העדר ההגבלה פון דעם ביטול ומסי', אָז עס איז נישטאָ קיין אַרט אין נפש וואו זיי האָבן נישט דערגרייכט און דורכגענומען.³⁷

ז. ע"פ כל הנזיל וועט מען אויך פֿאַרשטיין דעם טעם פנימי פון דער ידיעה אָז שאיבת המים (מיט שמחת בית השואבה) הויבט זיך אָן (די צווייטע נאָכט פון סוכות), לאחר גטילת ד' מינים³⁸:

כשם ווי די שלימות העבודה פון מסי' בכלל טוט זיך אויף דורכדעם וואָס די תנועה פון מסי' נעמט דורך די כחות פנימיים, איז עאברייכ אָז דאָס איז אַזוי בנוגע דער שמחה וואָס דאַרף זיין פון דער עבודה — היות (א) אָז התעוררות השמחה איז דוקא פון אַ זאָך וואָס ווערט

39) כ"ה כ"מ, ובהמשך שמח תשמח תרגיז בתחלתו באריכה. ובתרי"א (ח, ג): וענין ומהות השמחה שיכול להיות על הטוב אף כשהוא נעלם ומכוסה מעיניו (משא"כ תענוג). ואכ"מ.

40) ראה באופן השאיבה אז — תוס' סוכה (ג, ב) ד"ה ורבנן. נד, ב ד"ה כגון) שלא היו תוקעין ביום בעת מלוי המים. ובשבת שאבו לפני כניסת השבת (סוכה מה, ב) במשנה. רמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"י ה"ט. וראה שיחת ליל ש"ק ג' דסוכות — למחרת אמירת שיחה זו — תשמ"א.

37) ראה בכ"ז גם לקוטי ח"ח ע' 131 ואילך. ועוד.

38) ראה גם המשך וככה שנשמך לעיל הערה 18. — ולהעיר דמבאר שם הדיעה דניסוך המים התחיל מיום שני, ולא כהלכתא [ובלקיטא שהובא בהערה הנזיל: ניסוך המים ע"ג המזבח כל שבעת ימי החג]. ויש כזה כ"מ בדא"ח (ראה לקיטא נצבים מה), סע"א) בענין שופר של ר"ה יעל פשוט. לקוטי לוי"ז אגרות ע' שה. ועוד, שהרי אלו ואלו דא"ח.

איצטער לימודים וואס אכאל האט מען דאס נישט געדארפט האבן, און פארוואס מאנט מען אז די לימודים זאלן זיין אין א אופן אז מ'זאל נישט יוצא זיין מיט פרק א' שחרית ופרק א' ערבית, און פארוואס מאנט מען אריכות התפלה, אמאל איז נאר געווען א תפלה קצרה-און דער-רוב היום איז געווען אויף לימוד התורה וקיום המצוות? נאר דער ענטפער דערפון איז: דערפאר וואס איצטער איז א ענין וואס נתונים בגלות ובשבי, און אין לעו"ז איז צוגעקומען חושך במילא מוז מען צוגעבן אין אור, כדי מ'זאל נישט נאר אויסגלייכן זיך נאר כדי מ'זאל איבערוועגן און מנצח זיין, און ס'איז נישט מספיק מבטל זיין דעם חושך, נאר ס'דארף זיין - וויגערעדט פריער - "ולילה כיום יאיר".

וואס דאס איז די כללות ההנהגה וואס דער בעל השמחה והגאולה האט געמאכט, אפילו דווען ער איז שוין ארויס מעכד לגבול, וואס דעמאלט לכאורה איז נישט געווען דער הכרח צו א תנועה פון מס"נ, נאר צדיקים דומין לבוראם, אז דאס וואס מ'מאנט בא א צווייטן, איז די ערשטע זאך איז ער מקיים, האט מען געזעהן אז מיום וואס ער איז איבערגעגיינגען דעם גבול, איז בכל מדינה ומדינה וואו ס'איז דארט נישט געווען קיין רדיפות, און ס'איז נישט געווען קיין גזירות, און ס'איז נישט געווען קיין הגבלות ומדידות והסתרים והעלמים, אעפ"כ איז דער אופן העבודה בכל מדינה ובכל עיר געווען אין א אופן פון מס"נ, נישט יוצא געווען מיט הבנה והשגה אליין.

וכידוע לכל אלו היודעים, אז אזוי איז דאס געווען אין לעטלאנד און דערנאך איז דאס אזוי געווען אין פולין, און דערנאך איז דאס אזוי געווען אין אלע נידודים, ביז אין אין ארה"ב, ביז דעם רגע האחרון בחיים חיותו בעלמא דין איז שבת פרשת בא אל פרעה, וואס דארטן דארף מען ערשט אנקומען צו מס"נ ווי דערציילט אין זהר: אז פארוואס האט מען געדארפט דעמאלט האבן ביחוד א ציווי אויף א נתינת כח פון דעם אויבערשטן אז ס'זאל זיין בא אל פרעה, דערפאר וואס משה האט זיך דערשלאקן פאר דעם חנין הגדול הרובץ בחור יאורו, און האט זיך געשראקן ע"פ תורה.

וואס דאס האט רורכגעטראטן די וועג אז אלע ההולכים באורחותיו זאל זיי עס אנקומען לייכטער, ע"ד ווי גערעדט אז נאך דערפון ווי בא אידן איז געווען "בחומד ובלבנים ובכל עבודה קשה", עבודת פרך כפשוטו אין גלות-מצרים איז דעמאלט געגעבן געווארן דער כח אז אין גלות האחרון זאל מען קענען יוצא זיין מיט "לבנים דא ליבון הלכתא ובחומר דא ק"ו", מיט די אלע פרטים ווי ער זאגט זיי אין זהר און ווי ס'קומט ביאורם אין חו"א, אין אלה שמות בני".

מ'מאנט נישט אין דעם ח"ו א מעמד ומצב וואס מ'דארף האבן מס"נ כפשוטו, מ'מאנט מערניס מס"נ-מסירת הרצון, אז אע"פ וואס ווי גערעדט אין מאמר אז דאס איז א רצון פון א מענטשן וואס ער האט געלעבט אין קדושה, און ביז וואנעט אז ער האט דעם גן עדן התחתון דא למטה - עולמן תראה בחייו, איז לכאורה דאך דאס א מציאות דקדושה, אעפ"כ מאנט מען, אז מיט דערמיט איז דער אויבערשטער נישט צופרידן, ווארום געה"ת לגבי געה"ע איז א מדינה חריבה, און משה רבינו זאגט אן דעם דעם אויבערשטן "והיא שלך", אז וויבאלד ער איז דער שולדיגער במילא דארף ער ארויסהעלפן, שטעלט דער אויבערשטער אויף א אופן עבודה - ובזה הנערה באה, דער ענין העמוד וביטול אז אויב ער וועט נאר מבטל זיין זיין מציאות, ווערט ער א מציאות אין געה"ע ביז אין עליית לאיז קץ, ביז וואנעט דאס ווערט "רובע ישראל", ביז אין רובע ישראל אז קיין מספר, אז ס'זאל זיין דער אור ה' ביז דא לעולם.

וואס מ'פארשטייט דאס כאמור כמה פעמים אין ענינים כפשוטם